

Czego możemy wymagać od projektanta–instalatora systemu, a czego od innych uczestników tworzenia systemu ochrony?

Motto:

„Nie wolno wymagać od instalatorów czy projektantów systemów alarmowych podejmowania decyzji w zakresie, w którym nie mogą oni posiadać odpowiedniej wiedzy”

Długi to tytuł, ale i lista współdecydentów przy tworzeniu systemu ochrony jest długa. Ponieważ na dzień dzisiejszy w Polsce – jak wykazuje praktyka – większość decyzji (a często – wszystkie) przy tworzeniu **systemu ochrony** jest podejmowana podczas projektowania **systemu alarmowego** przez projektanta tegoż systemu, proponuję wspólnie zastanowić się, **kto powinien podejmować decyzje** i w jakim zakresie.

Praktycznie bez dyskusji w środowiskach związanych z ochroną mienia i osób przyjęto, i tak jest także dziś, że cały ciężar podejmowania decyzji co do sposobów ochrony przejmuje projektant systemu alarmowego oraz inwestor. Uznano, że wsparcie projektantów zapisami PN S. A. całkowicie wystarczy, aby Ubezpieczyciel nie musiał brać odpowiedzialności za poziom zabezpieczeń w obiektach.

Na domiar złego wśród inwestorów utarło się błędne przekonanie, że zamówienie systemu alarmowego jest równoznaczne z zamówieniem systemu ochrony.

W tabeli umieściłem spis decyzji, jakie są lub powinny być podejmowane podczas procesu tworzenia systemu ochrony, a także decydentów, którzy w tej lub innej formie powinni brać udział w tym procesie.

Ta tabela wymaga wielu wyjaśnień i uzupełnień.

Po pierwsze – postawienie „plusa” w komórce tabeli nie oznacza konieczności podejmowania **samodzielnej** decyzji, co jest najlepiej widoczne, gdy przy konkretnej decyzji „plus” pojawia się także przy innych decydentach.

Po drugie – „plus” może oznaczać współdecydowanie, częściowe decydowanie (czyli decydowanie w zakresie ustalonym przez innego decydenta lub decydentów), doradztwo, konsultacje lub też stawianie wymagań nie podlegających dyskusji.

Po trzecie – postawienie „minusa” w komórce tabeli nie oznacza całkowitego wyłączenia w każdych okolicznościach z podejmowania decyzji.

Uwaga – kolorem zielonym zaznaczyłem decyzje konieczne.

Jak trudne jest przyporządkowanie zakresu podejmowanych decyzji do konkretnych decydentów łatwo sprawdzić, przeprowadzając prosty eksperyment – proszę tę tabelę z pustymi miejscami, w których teraz umieściłem plusy i minusy, dać do wypełnienia kilku osobom, które zajmują się ochroną – gwarantuję, że nie uzyskamy dwóch tak samo wypełnionych tabel. Oznacza to, że sprawa

wy podziału odpowiedzialności za zakres podejmowanych decyzji są w Polsce nieuporządkowane – a więc rzadzi nimi przypadek.

Sądzę, że dalszy rozwój branży ochrony nie jest możliwy bez włączenia się ze swoimi potencjalnymi możliwościami Towarzystw Ubezpieczeniowych. Przecież informacje o tym, jakie typy obiektów w jakim stopniu są zagrożone, posiadają Ubezpieczyciele, a nie instalatorzy systemów czy inwestorzy. Nawet instalator o najdłuższym stażu na rynku zabezpieczeń, który zabezpieczył tysiące obiektów nie ma nawet części informacji, jakie są lub powinny być w posiadaniu Ubezpieczycieli. Również Policja nie ma takich możliwości, jak Towarzystwa Ubezpieczeniowe, zbierania, obrabiania i wykorzystywania na bieżąco informacji o zagrożeniach obiektów, ich zabezpieczeniach, ponoszonych stratach na skutek włamań i napadów.

Uważam, że pierwszym krokiem porządkującym sprawę rozdziału decyzji powinno być wprowadzenie przez Ubezpieczycieli sztywno ustalonych klas zagrożonych obiektów, z przypisaniem konkretnych rodzajów działalności gospodarczej do odpowiedniej klasy tak, aby zminimalizować lub wręcz wykluczyć pole własnej interpretacji przez projektanta systemu co do klasy obiektu. **Przypisanie obiektów do konkretnej klasy powinno być poprzedzone i oparte na analizie wypłat odszkodowań, powinno być powiązane z wymaganiami co do zabezpieczeń mechanicznych, miejsca wykrywania zagrożenia, rodzajów zagrożeń, które powinny być wykrywane, a także ustaleniem minimalnych wymagań co do interwencji.**

Zapraszam do udziału w dyskusji – jakie działania należy podjąć, aby możliwe było ustalenie zakresu decyzji podejmowanych przez każdą ze stron przy realizacji systemów ochrony. Przypominam, że **system alarmowy, telewizja przemyślowa, systemy kontroli dostępu są jedynie jedną ze składowych systemu ochrony!**

Przetargi

Jednym z problemów sygnalizowanych przez środowisko są wymagania stawiane przez inwestorów systemom alarmowym przy okazji przetargów. Przypominam w związku z tym, że sytuacja w ochronie mienia jest zupełnie niepodobna do jakiegokolwiek innej dziedziny. Dlatego przetargi powinny być organizowane dwuetapowo, czyli inaczej niż

Decydenci	Wybór, określenie, korekta – czyli decyzje i działania zmierzające do stworzenia systemu ochrony											
	projektant systemu	producent urządzeń	inwestor – użytkownik	kierownictwo na szczeblu centralnym	Polska Norma	ubezpieczyciel	policja	wojsko	firma monitorująca	laboratorium badawcze	prawo w Polsce	prawo międzynarodowe – unijne
Określenie, ustalenie zagrożeń	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+
Podział na strefy	+	+	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-
Dopuszczalne straty	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-
Sposoby interwencji	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+
Wybór miejsca wykrywania	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	+	-
Wybór i dobór zabezpieczeń mechanicznych	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-
Wybór i dobór elementów elektronicznych	+	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-
Współpraca zabezpieczeń mechanicznych i elektronicznych	-	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
Dokładne rozmieszczenie elementów	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Procedury postępowania przy włamaniu	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-
Procedury postępowania przy napadzie	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-
Procedury postępowania przy awarii technicznej	+	+	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-
Procedury postępowania przy sabotażu systemu	+	+	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-
Procedury postępowania przy zniszczeniu	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-
Przeszkolenie użytkowników systemu	+	+	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+
Konserwacja	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	-
Sprawdzian konserwacji	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-
Sprawdzian działania systemu	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	-	-
Sprawdzian umiejętności obsługi systemu i prawidłowego reagowania na sygnały systemu	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-
Określenie kategorii zagrożonej wartości	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-
Wybór poziomu bezpieczeństwa	-	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-
Określenie klasy urządzeń systemu, montowanych w obiekcie	+	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
Świadectwo zgodności systemu z PN	+	-	-	-	+	+	-	+	-	-	+	-
Atesty urządzeń	-	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-
Deklaracja zgodności	+	+	-	-	+	+	-	+	-	-	+	-

to się zwykle odbywa lub z podaniem przez zamawiającego dokładnych wymagań co do rodzajów agresji i miejsc ich występowania w obiekcie.

Jeśli zamawiający nie jest w stanie ustalić wymagań, przetarg powinien być dwuetapowy. W pierwszym etapie powinien dotyczyć opracowania samej koncepcji ochrony, a dopiero w drugim etapie powinny być oceniane zaproponowane realizacje tego rozwiązania, które wygrało pierwszy przetarg.

Ominięcie pierwszego etapu jest możliwe praktycznie tylko wtedy, gdy założenia do końcowego przetargu na system ochrony zostaną przygotowane przez niezależnego specjalistę lub ubezpieczyciela!

Przy wyborze oferty do realizacji nie można się kierować ceną, ponieważ najlepsze rozwiązanie wcale nie musi być najtańsze!

Przypominam:

- Dobór środków ochrony, a więc i cena systemu powinny być ustalane na podstawie analizy zagrożeń (czyli także przewidywanej wiedzy i determinacji przestępcy).

- Oparcie się na przetargu nie gwarantuje optymalnego wyboru, ponieważ o wyborze instalatora decyduje wtedy przede wszystkim niska cena systemu, a w tej dziedzinie – gdy na pierwszy plan przy wyborze systemu wysuwa się, jako podstawowe kryterium wyboru, jego cena – trzeba przyjąć, że dzieje się to prawie zawsze kosztem bezpieczeństwa obiektu.

Kiedy można więc mówić o wyborze optymalnego zabezpieczenia?

Zabezpieczenie jest wtedy optymalne, gdy zastosowane środki ochrony są tak dobrane do stopnia zagrożenia, aby osiągnąć wymagany (zakładany) stopień bezpieczeństwa.

Czyli wróciliśmy do punktu wyjścia – kto ma ustalać zakres decyzji.

Stefan Jerzy Siudalski

PS. Na dzień dzisiejszy praktycznie wszystkie decyzje podejmuje projektant systemu.